

2025-02-04 Nr. NV-208

VYRIAUSYBĖS IŠVADA Nr.: TAP-24-1174(3) TAIS-24-12857(7)	DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ ŽEMĖS NAUDOJIMO SĄLYGŲ ĮSTATYMO NR. XIII-2166 X SKYRIAUS ANTROJO SKIRSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-3988		
	Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Pateikimo Seimui terminas 2024-09-13	Aplinkos ministerija	Pasirenkama ☒ TAP ☐ Nesvarstyta 2025-02-04	Pasirenkama ☐ Svarstyti TAP ☒ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Gražinti tobulinti

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Seimo narių L. Kasčiūno, A. Mazuronio, P. Saudargo inicijuotos Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo pataisos grindžiamos siekiu didinti atgrasomąjį ir gynybinį valstybės potencialą stiprinant valstybės sienos apsaugą, kuriomis siūloma išsaugoti esamus miškų kaip kontrmobilumo priemonių išteklių plotus iki 2035 m. **draudžiant**:

1. *plynuosius* kirtimus visų nuosavybės formų miškuose **20 km atstumu** į Lietuvos Respublikos teritorijos gilumą nuo valstybės sienos su Baltarusijos Respublika ir Rusijos Federacija (Kaliningrado sritimi);

2. kirsti medžių alėjas prie magistralinių ir krašto kelių bei vykdyti *plynuosius* miško kirtimus **80 m pločio** miškų juostose.

Aiškinamajame rašte nurodoma, kad pagrindinės kontrmobilumo priemonės apima inžinerinių parkų steigimą, kelių ir tiltų, melioracijos griovių paruošimą, minavimo pajėgumo stiprinimą bei *miškinimą*. Įstatymo projektu siekiama įgyvendinti su *miškinimu* susijusias priemones – leisti sukaupti kontrmobilumo priemonių išteklius, kuriuos būtų galima panaudoti fiziniams-inžineriniams barjerams gynybos reikmėms įrengti.

Pažymima, kad 20 km atstumu nuo Lietuvos-Rusijos sienos yra apie 27 tūkst. ha miškų, iš jų privačių – 7,7 tūkst. ha, nuo Lietuvos-Baltarusijos sienos – apie 40 tūkst. ha miškų, iš jų privačių – 16,7 tūkst. ha. Iš viso pagal Lietuvos-Rusijos-Baltarusijos sieną 20 km nuo jos yra 24,4 tūkst. ha privačių miškų. Dominuoja ūkiniai miškai, iš jų brandžių – apie 30 proc. Priėmus siūlomus pakeitimus būtų apribotas miškų kirtimas nustatytose teritorijose. Privačių miškų savininkams nebūtų draudžiami kirtimai (ugdomieji, neplynieji pagrindiniai, sanitariniai ir pan.) ar keičiamas kirtimų amžius, tačiau ūkininkaujant būtų ribojama pasirinkti plynųjų kirtimų būdą.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Nutarimo projektas parengtas atsižvelgiant į Vyriausybės kanclerio 2023 m. spalio 10 d. įsakymu Nr. V-169 sudarytos Lietuvos Respublikos valstybės sienos apsaugos priemonių įvertinimo darbo grupės siūlymus.

Valstybinės miškų tarnybos duomenimis, siekiant įgyvendinti Įstatymo projekte numatytas kontrmobilumo priemones, kompensacijoms privačių miškų savininkams už visišką plynųjų pagrindinių miško kirtimų ribojimą nuo Rusijos Federacijos (Kaliningrado srities) sienos ir Baltarusijos Respublikos sienos 20 km atstumu į Lietuvos Respublikos teritorijos gilumą reikėtų iš viso apie 569 mln. Eur, bręstantiems medynams tampant brandžiais, kasmet papildomai reikėtų dar apie 18,4 mln. Eur valstybės biudžeto lėšų. VĮ Valstybinių miškų urėdijos skaičiavimais, dėl plynųjų pagrindinių miško kirtimų ribojimo įmonė kasmet prarastų 31,4 mln. Eur pajamų ir dėl to sumažėtų įmonės įmokos į valstybės biudžetą. Atsižvelgiant į tai, siūloma šias valstybės biudžeto lėšas panaudoti efektyvesnėms valstybės sienos apsaugos ir gynybos priemonėms įgyvendinti – Įstatymo projekte nurodytų tikslų siekti nenustatant naujų ribojimų palei valstybinės reikšmės kelius, miškuose leisti taikyti visas kirtimų rūšis, ribojant tik plynųjų pagrindinių miško kirtimų plotą ir padidinant viena su kita besišliejančių kirtaviečių atkūrimo reikalavimus. Tai, Aplinkos ministerijos nuomone, užtikrintų ne tik Įstatymo projekte nurodytą kontrmobilumo priemonių įgyvendinimą, bet ir miškų stabilumą, kokybę bei tinkamą atkūrimą.

Numatoma, kad galiojantys *Miško kirtimų taisyklių* reikalavimai dėl plynųjų pagrindinių miško kirtimų prie valstybinės reikšmės magistralinių ir krašto kelių būtų perkelti į Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymą, miškų valdytojams ir savininkams būtų sudarytos galimybės vykdyti visų rūšių pagrindinius miško kirtimus, todėl įgyvendinti siūlomas kontrmobilumo priemones papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

Siūloma **pritarti** Įstatymo projekto **tikslui**, tačiau **siūlyti Seimui tobulinti** pagal šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Siekiant įgyvendinti Įstatymo projekto tikslus ir racionaliai naudoti valstybės biudžeto lėšas, siūloma Įstatymo projektą koreguoti taip:

1.1. tikslinti draudimo vykdyti plynuosius pagrindinius miško kirtimus prie valstybinės reikšmės magistralinių ir krašto kelių nuostatas atsižvelgiant į galiojančius miško kirtimams taikomus teisės aktu

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

reikalavimus [aplinkos ministro įsakymu patvirtintų Miško kirtimų taisyklių 27 p. reikalavimais] – t. y., įstatyme įtvirtinti draudimą prie valstybinės reikšmės magistralinių ir krašto kelių kirsti želdinius ne miško žemėje, išskyrus žuvusius, ligų ir kenkėjų pažeistus, pavojų eismo saugumui ir elektros linijoms keliančius medžius, ir vykdyti plynuosius pagrindinius miško kirtimus 100 m atstumu į abi puses nuo kelio briaunų;

1.2. leisti vykdyti plynuosius pagrindinius miško kirtimus iki 1,5 ha ploto biržėse, neribojant miško savininkų ir valdytojų teisės rinktis tinkamą miško kirtimo būdą ir sudarant sąlygas atkurti mišką – t. y., įstatyme įtvirtinti draudimą nuo Rusijos Federacijos (Kaliningrado srities) sienos ir Baltarusijos Respublikos sienos 20 km atstumu į Lietuvos Respublikos teritorijos gilumą vykdyti plynuosius pagrindinius miško kirtimus **didesnėse kaip 1,5 ha biržėse**;

1.3. nustatyti pagrindinių miško kirtimų biržių šliejimo reikalavimus šalia iškirstoje biržėje atkurto miško medžių vidutiniam aukščiui, užtikrinant kontrmobilumo priemonių įgyvendinimą ir miškų stabilumą – t. y., įstatyme įtvirtinti, kad nauja pagrindinių miško kirtimų biržė šalia anksčiau iškirstos turi būti šliejama laikantis aplinkos ministro tvirtinamų Miško kirtimų taisyklių reikalavimų, kai anksčiau iškirstoje biržėje atkurto miško medžių vidutinis aukštis yra **ne mažesnis kaip 2,5 m**.

2. Atsižvelgiant į ilgalaikes saugumo situacijos tendencijas ir tai, kad Įstatymo projekte nurodytose teritorijose sukurti miško ištekliai gali būti reikalingi šalies gynybos poreikiams ilgiau kaip 10 metų, siūloma atsisakyti Įstatymo projekto 2 straipsnio 3 dalies [numatančios galiojimo datą – iki 2035 m. gruodžio 31 d.].

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

- Suderinta be pastabų su Krašto apsaugos ministerija (ir Lietuvos kariuomenės Gynybos štabu), Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Susisiekimo ministerija, Teisingumo ministerija, Žemės ūkio ministerija, Valstybinė miškų tarnyba. Dėl Vidaus reikalų ministerijos pateiktų pastabų suderinta darbo tvarka. Į Finansų ministerijos pastabas atsižvelgta pateikiant paaiškinimus teikime.
- Energetikos ministerija, VĮ Valstybinių miškų urėdija, Lietuvos miško ir žemės savininkų asociacija, Privačių miškų savininkų asociacija per nustatytą terminą išvadų nepateikė (laikoma, kad nutarimo projektui pritaria).
- Atsižvelgiant į tarpinstituciniame pasitarime priimtą sprendimą, pakartotinai pateikti nutarimo projektas su teikimu, kurie patikslinti (suderinti darbo tvarka) pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės ir Ekonomikos politikos grupės teiktas pastabas.

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Vadovaujantis tarpinstitucinio pasitarimo sprendimu, siūlytina patikslintą nutarimo projektą svarstyti Vyriausybės posėdyje (A dalyje).

PAŽYMĄ PARENGĖ

Vaidas Talačka

Ekonomikos politikos grupė, vyresnysis patarėjas